

ל סִימָן דְּרָבָא שֵׁם הַבְּהֵמָה, (כז) (קד) יִכְסְנוּ, וְאֵם לֹא (כח) (קה) לֹא יִכְסְנוּ: כ (קו) לְשַׁחַט צֶפֶר מְעַבְרֵי-יוֹם-טוֹב וְלֹא כֶּסֶה דָמוֹ, (כז) לֹא יִכְסְנוּ בְיוֹם-טוֹב:

תַּצַּח דִּין מְלִיגָה וּמְלִיחָה בְיוֹם-טוֹב, וּבוּ ה' סְעִיפִים:

א אֵינָן מְרַגְלִין בְיוֹם-טוֹב. בַּיַּצֵּד הוּא מְרַגֵּל, זֶה הַמוֹצֵיאַי כֹּל הַבֶּשֶׂר (ב) (א) מְרַגֵּל אֶחָד כְּדֵי שִׂיזְעִיא כֹּל הַעוֹר שְׁלֵם וְלֹא יִקְרַע, מִפְּנֵי שְׂטוּרַח בְּהַפְשֵׁט זֶה טוּרַח גְּדוּל וְאֵין בּוֹ צֶרֶף לְמוֹעֵד: ב (א) סְאֹר (ב) לְמַלֵּג גְּדִי, (ג) אָלֵא-אִם-כֶּן מוֹלֵגוֹ (ד) לְאֶחָל הַעוֹר: ג בְּהֵמָה שֶׁנִּשְׁחָטָה בְיוֹם-טוֹב, (ג) מְטָר (ד) לְהַגְבִּיחַ עוֹרָה (ה) וְלִתְנֶהּ

א הַרְחַק בְּמִרוֹת לִיג וּבְפִרְשׁ רִבְעִים בְּפִקֵּן ג מַחְלֻכְתָּהּ יוֹם טוֹב ב טוֹר בְּשֵׁם הַיּוֹם, וְעֵין לְקַטֵּן סִימָן חֵת ג מִשְׁנֵה פִּינֵה יִיא וּבְכַת-הַלֵּל

בֶּאֱרַי הַיֵּטֵב

סִימָן כַּח סְעִיף יג יד: (כז) יִכְסְנוּ. וה"ה בְּרַגְלָה נַעֲזִין בְּעֶפְרַח תַּחוּת שְׂרֵי בְרַקִּיָּה א' דְּהָא לֹא טְרַח כְּסִיפֵי בְּשִׁבִיל הַבְּהֵמָה, ב"ח, מ"א, וְעֵין ט"ז בְּאֶרֶץ. וְאֵם שַׁחַט בְּאֻמְצֵעַ הַחֲצוֹר, מִכְּסָה אֶפְסוֹ בְּכֶסֶה דְּקִירוֹת בְּעֶפְרַח מוֹכֵן כְּמ"ש סִימָן: (כז) לֹא יִכְסְנוּ. אֶפְסוֹ בְּרַקִּיָּה א' דְּטְרַח בְּשִׁבִיל הַבְּהֵמָה, טוֹר, יוֹשֵׁשׁ, מ"א. וְט"ז הַעֲלָה דְלַעוֹלָם יִכְסְנוּ בְרַקִּיָּה אַחַת, ע"ש: (כז) לֹא יִכְסְנוּ. אֶפְסוֹ בְּעֶפְרַח מוֹכֵן, דְּהָא אֶפְסוֹ לֹא מִכְּסָה לֵה מְטָר לְאֶחָל הַעוֹר:

מִשְׁנֵה בְרִירָה

הַבְּהֵמָה שְׁתוֹסְפוֹ, וּבְדַמְסִים: (קד) יִכְסְנוּ. והוא הדין אם הניח לו דְּקָר נַעֲזִין מִבְּעוֹד יוֹם בְּעֶפְרַח תַּחוּת (קמ) נְמִי שְׂרֵי בְרַקִּיָּה אַחַת, דְּהָא לֹא טְרַח כְּסִיפֵי בְּשִׁבִיל הַבְּהֵמָה. וְנַע עוֹר, דְּלִפִּי מַה שְׁנִתְבָּאָר לְעֵיל בְּסְעִיף טו דְּבִדְעִיבָר אֵם שַׁחַט וְאֵין לוֹ עֶפְרַח מוֹכֵן, מְטָר לְכַסוֹת אֶף בְּאֶפְרַח שְׂאֵין מוֹכֵן, הוּא הַדִּין בְּעוֹנְגוֹ נְמִי דִּינָא הַכִּי דְּמְטָר, דְּהָא לֹא טְרַח כְּסִיפֵי בְּשִׁבִיל הַבְּהֵמָה, (קכג) וְלֹא הַעֲמִיק הַמְחַבֵּר עֶפְרַח מוֹכֵן אֵלֵא מִשּׁוּם סִיפָא, דָּאֵם אֵינּוּ יְכוּל לְכַסּוֹת בְּרַקִּיָּה אַחַת, אֶפְסוֹ בְּעֶפְרַח מוֹכֵן לֹא יִכְסְנוּ: (קה) לֹא יִכְסְנוּ. בְּטְרַח בְּשִׁבִיל הַבְּהֵמָה⁹⁹, (קכג) הַתְּאֲרוֹנִים, דְּאֶפְסוֹ דְּרַקִּיָּה אַחַת שְׁהִיָּה נוֹטֵל בְּשִׁבִיל דְּמִי הַחֲזִיָּה נְמִי אִסוּר, דְּכִיּוֹן דְּמַעֲרַב בְּדַם-בְּהֵמָה, (קמ) אִם-כֶּן אֶפְשָׁר דְּבִמְקוֹם שְׂמַכְסָה דַם-בְּהֵמָה מְבָרִים כְּלִפְקָה עַד כְּדֵי שְׂדָם הַחֲזִיָּה לֹא הִיָּה נִפְרַח אֵם דַּם הַבְּהֵמָה הָיָה מִים (קכס) וּפְטוּר אוֹתוֹ מִקוֹם מְלַכְסוֹת, וְאִם-כֶּן טְרַח בְּשִׁבִיל דַּם הַבְּהֵמָה שְׂאֵינּוּ חֵיב בְּכַסּוֹי וְאִסוּר¹⁰⁰. וְתַבְתּוּ (קכו) הַתְּאֲרוֹנִים, דָּאֵם שַׁחַט בְּאֻמְצֵעַ הַחֲצוֹר, מְטָר לְכַסּוֹת בְּעֶפְרַח מוֹכֵן אֶפְסוֹ בְּכֶסֶה דְּקִירוֹת שְׂרֵי שְׁלֹא יִתְלַכְכוּ בְּלִין, וּבְדַלְעִיל בְּהֵמָה: כ (קח) שַׁחַט צֶפֶר וְכוּ' לֹא יִכְסְנוּ. וְאֶפְסוֹ יֵשׁ לוֹ (קכו) עֶפְרַח מוֹכֵן נְמִי לֹא שְׂרֵי¹⁰¹ לֵה לְמַטְרַח¹⁰², (קמ) בִּין דְּהִנֵּה אֶפְשָׁר לוֹ מְעַבְרֵי-יוֹם-טוֹב¹⁰³; וּמִמַּנַּע מִשְׁמַחַת יוֹם-טוֹב לִיבָא כְּאֵן, דְּאֶפְסוֹ לֹא מִכְּסָה לֵה שְׂרֵי הַבֶּשֶׂר בְּאִכְלִיָּה. וְתַבְתּוּ עַד לְעֶרֶב וְאֵם יִהְיֶה רְשוּמֵן נִפְרַח יִכְסְנוּ, (קכט) וְיֵשׁ לְכַפּוֹת עֲלִיוֹ כְּלִי לְשִׁמּוֹר כְּדֵי שִׂיכְסְנוּ: א (א) מְרַגֵּל אֶחָד וְכוּ'. טוּרַח גְּדוּל, מִשְׁמַע מִלְשׁוֹן זֶה (ב) דָּאֵם מִפְּשִׁיט הַעוֹר דְּרַף שְׂמִי הַרְגָּלִים [דְּהִינֵה שְׁחוּתָהּ

שַׁעַר הַחַיּוֹן

(קמ) טוֹר ב"ח וּמִגְּנֵי אֲבָרְתָהּ וּפְרִי תַּחַשׁ, וְדִלָּא בְּכִיתִי-יוֹסֵף: (קכז) לִשׁוֹן זֶה שֶׁל הַמַּחְבֵּר הוּא לִשׁוֹן הַרְבֵּם. וְעַל הַרְבֵּם"ם לֹא קָשָׁה כֹּל מַה שְׂפַתָּה עֶפְרַח מוֹכֵן, דְּלַעֲמָה אֲזִיל דְּטְבִירָא לֵה דְּרַף בְּדַם-חַיָּה גְּרִידָא אֵם אֵין לוֹ עֶפְרַח מוֹכֵן לֹא יִכְסָה כֹּלֵל, כְּמוֹ שְׂפַתָּה בְּהִדָּא בְּרִישׁ פְּרָק ג, וּפְלִיג עַל מַה שְׁהַעֲמִיק הַרָא"ש בְּשֵׁם הַיְרוּשָׁלַמִי, שְׂמַנְתּוּ נוֹבַע הַדִּין דְּסְעִיף טו, אֲבָל הַמַּחְבֵּר שַׁחַט כֶּן בְּסְעִיף טו לְהַסְגֵּל, עַל-פְּרָחָה צִירָף לְפָרַשׁ דְּבִרְיָי כְּמוֹ שְׂפַתָּה בְּפִנִּים: (קכח) מִגְּנֵי אֲבָרְתָהּ וְאֵלֵּיהּ רַבָּה וּפְרִי תַּחַשׁ וּמִאֲמַר-מְרַדְבִּי הַגְּרִיז, דְּרַלָּא כְּטִיז: (קכד) אֵלֵּיהּ רַבָּה, וְכֵן כַּתְּבִי הַגְּרִיז, וְהִבִּיא רַבָּה מִמִּקְנָאוֹת פְּרָק ז מִשְׁנֵה ג: (קכט) רוֹצֵה לוֹמֵר, אֶרְעֵל-גַּב בְּדַם-חַיָּה גְּרִידָא וְיִשְׁיִין דְּמִו' אֶפְסוֹ מִקְצֵת דָּמוֹ, הַכָּא שְׂאֵנִי, דְּאֶפְשָׁר דְּהַתְּקַטֵּף גַּם-כֶּן תַּחְבֹּשֵׁל: (קכו) מִגְּנֵי אֲבָרְתָהּ וְיִשְׂאֵי, וְכֵן כַּתְּבִי הַרָא"ז: (קכ) רַבִּי אִי בַעֲבוּדַת-תְּקִינָה, וְכֵן מוֹכֵחַ מֵאוּר דְּרַעַת בְּהַלְכּוֹת כְּסוּי הַתָּם, עֵין שֵׁם, וְכֵן הַסְפִּים בְּמִגְנֵי אֲבָרְתָהּ, וְדִלָּא כְּכַתְּבִי: יִשְׂאֵי שְׂפַתָּה כְּזֵה, אֶף שְׂמֻדְכִי רָא"ה מִשְׁמַע בְּחַדוּשֵׁי דְקָשָׁא עַל דְּקָר נַעֲזִין, הוּא לְעֵמָה אֲזִיל דְּמַפְרַשׁ בְּלִי סוּגִיא לַעֲזוֹן דְּקָר נַעֲזִין, עֵין בְּדִקְוֵי-חֵבִית הַלְכּוֹת כְּסוּי הַתָּם, וּבְכָר כַּתְּבִי דִלָּא מְקַמָּא לֵן כְּתוּבָה וְסוּגִיא כְּזֵה מְרִי בְּמִוֹכֵן גְּמוּר, וְכֵן מוֹכֵחַ מִרְבֵּם"ם רִישׁ פְּרָק ג דְּמְרִי הַסוּגִיא בְּמִוֹכֵן גְּמוּר: (קכז) עֵין בְּפִרְשׁ רַבְנֵי חֲנַנְאֵל כְּסוּגִיא שֵׁם שְׂפַתָּה אֵם שְׂפַע'י, וְצִירָף עֵין אֵם בְּדוּקָא נֶטָה, וְאֶפְשָׁר דְּעָתוֹ דְּכַסּוֹ מַעֲבַב אִכְלֵה וְדִלָּא בְּרִישֵׁי, וְצִירָף עֵין: (קכט) שִׂיטָה מְקַבְּצָת, וּמִשְׁמַע דְּעָתוֹ זֶה לֹא חֲשִׁיב טְרַחָא כְּמוֹ כְּסוּי: (כ) בֵּית-יוֹסֵף לְדַעַת הַרְבֵּם"ם, וְכֵן הַפְּרִי תַּחַשׁ נוֹטֵל לְדַעַת זֵה: (ג) ב"ח, וְכַסְיָמַת לִשׁוֹן הַטוֹר, וְכַתְּבִי דְרַף אֵם אֵינּוּ מִפְּשִׁיט כֹּלֵל דְּרַף הַרְגָּלִים רַק דְּרַף הַפֶּה עַד וְנָבֹה וְדִלָּא בְּכַלֵּל מְרַגֵּל הוּא] גַּם-כֶּן אִסוּר, דְּעַל-כֵּל-פִּנִּים הוּא טְרַחָא יִתְרָה: (ג) עֵין בְּמִגְנֵי אֲבָרְתָהּ וְטִיז: (ד) עֵין כַּתְּבִי הַרְשִׁבָא בְּעַצֵּם סְכַרְתֵּי הַאֲוִרָרִין. [וְעֵין בְּחוּסְפוֹת וְרָא"ש שְׂמַחְבוֹ עוֹד טַעַם לְזֵה¹⁰⁴]: (ה) פְּרִי תַּחַשׁ וְשׂא"א. וּמְקַל מְקוֹם מִי שְׂרוּצָה לְהַקְלֵל לֹא נוֹכַח לְמַחוּת בְּרִדוֹ, דְּכֵל חִלְטֵם שֶׁל הַתְּאֲרוֹנִים [חֵבִי"ח וְטִיז וּמִגְנֵי אֲבָרְתָהּ] שְׁחוּלְקִים עַל הַמַּחְבֵּר הוּא מִהַרְסָא הַנְּהוּבָה שְׂבַבְהָ"ג כְּפִי שְׂמוּבָאָה בְּחוּסְפוֹת וְרָא"ש וְשְׂאֵרֵי פּוֹסְקִים, אֲבָל בְּאֻמָּת לֹו יְהִי בְּדַרְבֵּיהֶם, עֶפְרַח דִּינוֹ שֶׁל בְּה"א אֵינּוּ מִסְכָּם, וְכַפִּי מַה שְׂמַחְבוֹ עוֹד טַעַם לְזֵה¹⁰⁵]: (ו) פְּרִי תַּחַשׁ וְשׂא"א. וּמְקַל מְקוֹם מִי שְׂרוּצָה לְהַקְלֵל לֹא נוֹכַח לְמַחוּת בְּרִדוֹ, דְּכֵל חִלְטֵם שֶׁל הַתְּאֲרוֹנִים [חֵבִי"ח וְטִיז וּמִגְנֵי אֲבָרְתָהּ] שְׁחוּלְקִים עַל הַמַּחְבֵּר הוּא מִהַרְסָא הַנְּהוּבָה שְׂבַבְהָ"ג כְּפִי שְׂמוּבָאָה בְּחוּסְפוֹת וְרָא"ש וְשְׂאֵרֵי פּוֹסְקִים, אֲבָל בְּאֻמָּת לֹו יְהִי בְּדַרְבֵּיהֶם, עֶפְרַח דִּינוֹ שֶׁל בְּה"א אֵינּוּ מִסְכָּם, וְכַפִּי מַה שְׂמַחְבוֹ עוֹד טַעַם לְזֵה¹⁰⁶]: (ז) הַפְּרִי תַּחַשׁ נוֹטֵל לְדַעַת זֵה: (ח) ב"ח, וְכַסְיָמַת לִשׁוֹן הַטוֹר, וְכַתְּבִי דְרַף אֵם אֵינּוּ מִפְּשִׁיט כֹּלֵל דְּרַף הַרְגָּלִים רַק דְּרַף הַפֶּה עַד וְנָבֹה וְדִלָּא בְּכַלֵּל מְרַגֵּל הוּא] גַּם-כֶּן אִסוּר, דְּעַל-כֵּל-פִּנִּים הוּא טְרַחָא יִתְרָה: (ג) עֵין בְּמִגְנֵי אֲבָרְתָהּ וְטִיז: (ד) עֵין כַּתְּבִי הַרְשִׁבָא בְּעַצֵּם סְכַרְתֵּי הַאֲוִרָרִין. [וְעֵין בְּחוּסְפוֹת וְרָא"ש שְׂמַחְבוֹ עוֹד טַעַם לְזֵה¹⁰⁷]: (ה) פְּרִי תַּחַשׁ וְשׂא"א. וּמְקַל מְקוֹם מִי שְׂרוּצָה לְהַקְלֵל לֹא נוֹכַח לְמַחוּת בְּרִדוֹ, דְּכֵל חִלְטֵם שֶׁל הַתְּאֲרוֹנִים [חֵבִי"ח וְטִיז וּמִגְנֵי אֲבָרְתָהּ] שְׁחוּלְקִים עַל הַמַּחְבֵּר הוּא מִהַרְסָא הַנְּהוּבָה שְׂבַבְהָ"ג כְּפִי שְׂמוּבָאָה בְּחוּסְפוֹת וְרָא"ש וְשְׂאֵרֵי פּוֹסְקִים, אֲבָל בְּאֻמָּת לֹו יְהִי בְּדַרְבֵּיהֶם, עֶפְרַח דִּינוֹ שֶׁל בְּה"א אֵינּוּ מִסְכָּם, וְכַפִּי מַה שְׂמַחְבוֹ עוֹד טַעַם לְזֵה¹⁰⁸]: (ו) הַפְּרִי תַּחַשׁ נוֹטֵל לְדַעַת זֵה: (ז) ב"ח, וְכַסְיָמַת לִשׁוֹן הַטוֹר, וְכַתְּבִי דְרַף אֵם אֵינּוּ מִפְּשִׁיט כֹּלֵל דְּרַף הַרְגָּלִים רַק דְּרַף הַפֶּה עַד וְנָבֹה וְדִלָּא בְּכַלֵּל מְרַגֵּל הוּא] גַּם-כֶּן אִסוּר, דְּעַל-כֵּל-פִּנִּים הוּא טְרַחָא יִתְרָה: (ג) עֵין בְּמִגְנֵי אֲבָרְתָהּ וְטִיז: (ד) עֵין כַּתְּבִי הַרְשִׁבָא בְּעַצֵּם סְכַרְתֵּי הַאֲוִרָרִין. [וְעֵין בְּחוּסְפוֹת וְרָא"ש שְׂמַחְבוֹ עוֹד טַעַם לְזֵה¹⁰⁹]: (ה) פְּרִי תַּחַשׁ וְשׂא"א. וּמְקַל מְקוֹם מִי שְׂרוּצָה לְהַקְלֵל לֹא נוֹכַח לְמַחוּת בְּרִדוֹ, דְּכֵל חִלְטֵם שֶׁל הַתְּאֲרוֹנִים [חֵבִי"ח וְטִיז וּמִגְנֵי אֲבָרְתָהּ] שְׁחוּלְקִים עַל הַמַּחְבֵּר הוּא מִהַרְסָא הַנְּהוּבָה שְׂבַבְהָ"ג כְּפִי שְׂמוּבָאָה בְּחוּסְפוֹת וְרָא"ש וְשְׂאֵרֵי פּוֹסְקִים, אֲבָל בְּאֻמָּת לֹו יְהִי בְּדַרְבֵּיהֶם, עֶפְרַח דִּינוֹ שֶׁל בְּה"א אֵינּוּ מִסְכָּם, וְכַפִּי מַה שְׂמַחְבוֹ עוֹד טַעַם לְזֵה¹¹⁰]: (ו) הַפְּרִי תַּחַשׁ נוֹטֵל לְדַעַת זֵה: (ז) ב"ח, וְכַסְיָמַת לִשׁוֹן הַטוֹר, וְכַתְּבִי דְרַף אֵם אֵינּוּ מִפְּשִׁיט כֹּלֵל דְּרַף הַרְגָּלִים רַק דְּרַף הַפֶּה עַד וְנָבֹה וְדִלָּא בְּכַלֵּל מְרַגֵּל הוּא] גַּם-כֶּן אִסוּר, דְּעַל-כֵּל-פִּנִּים הוּא טְרַחָא יִתְרָה: (ג) עֵין בְּמִגְנֵי אֲבָרְתָהּ וְטִיז: (ד) עֵין כַּתְּבִי הַרְשִׁבָא בְּעַצֵּם סְכַרְתֵּי הַאֲוִרָרִין. [וְעֵין בְּחוּסְפוֹת וְרָא"ש שְׂמַחְבוֹ עוֹד טַעַם לְזֵה¹¹¹]: (ה) פְּרִי תַּחַשׁ וְשׂא"א. וּמְקַל מְקוֹם מִי שְׂרוּצָה לְהַקְלֵל לֹא נוֹכַח לְמַחוּת בְּרִדוֹ, דְּכֵל חִלְטֵם שֶׁל הַתְּאֲרוֹנִים [חֵבִי"ח וְטִיז וּמִגְנֵי אֲבָרְתָהּ] שְׁחוּלְקִים עַל הַמַּחְבֵּר הוּא מִהַרְסָא הַנְּהוּבָה שְׂבַבְהָ"ג כְּפִי שְׂמוּבָאָה בְּחוּסְפוֹת וְרָא"ש וְשְׂאֵרֵי פּוֹסְקִים, אֲבָל בְּאֻמָּת לֹו יְהִי בְּדַרְבֵּיהֶם, עֶפְרַח דִּינוֹ שֶׁל בְּה"א אֵינּוּ מִסְכָּם, וְכַפִּי מַה שְׂמַחְבוֹ עוֹד טַעַם לְזֵה¹¹²]: (ו) הַפְּרִי תַּחַשׁ נוֹטֵל לְדַעַת זֵה: (ז) ב"ח, וְכַסְיָמַת לִשׁוֹן הַטוֹר, וְכַתְּבִי דְרַף אֵם אֵינּוּ מִפְּשִׁיט כֹּלֵל דְּרַף הַרְגָּלִים רַק דְּרַף הַפֶּה עַד וְנָבֹה וְדִלָּא בְּכַלֵּל מְרַגֵּל הוּא] גַּם-כֶּן אִסוּר, דְּעַל-כֵּל-פִּנִּים הוּא טְרַחָא יִתְרָה: (ג) עֵין בְּמִגְנֵי אֲבָרְתָהּ וְטִיז: (ד) עֵין כַּתְּבִי הַרְשִׁבָא בְּעַצֵּם סְכַרְתֵּי הַאֲוִרָרִין. [וְעֵין בְּחוּסְפוֹת וְרָא"ש שְׂמַחְבוֹ עוֹד טַעַם לְזֵה¹¹³]: (ה) פְּרִי תַּחַשׁ וְשׂא"א. וּמְקַל מְקוֹם מִי שְׂרוּצָה לְהַקְלֵל לֹא נוֹכַח לְמַחוּת בְּרִדוֹ, דְּכֵל חִלְטֵם שֶׁל הַתְּאֲרוֹנִים [חֵבִי"ח וְטִיז וּמִגְנֵי אֲבָרְתָהּ] שְׁחוּלְקִים עַל הַמַּחְבֵּר הוּא מִהַרְסָא הַנְּהוּבָה שְׂבַבְהָ"ג כְּפִי שְׂמוּבָאָה בְּחוּסְפוֹת וְרָא"ש וְשְׂאֵרֵי פּוֹסְקִים, אֲבָל בְּאֻמָּת לֹו יְהִי בְּדַרְבֵּיהֶם, עֶפְרַח דִּינוֹ שֶׁל בְּה"א אֵינּוּ מִסְכָּם, וְכַפִּי מַה שְׂמַחְבוֹ עוֹד טַעַם לְזֵה¹¹⁴]: (ו) הַפְּרִי תַּחַשׁ נוֹטֵל לְדַעַת זֵה: (ז) ב"ח, וְכַסְיָמַת לִשׁוֹן הַטוֹר, וְכַתְּבִי דְרַף אֵם אֵינּוּ מִפְּשִׁיט כֹּלֵל דְּרַף הַרְגָּלִים רַק דְּרַף הַפֶּה עַד וְנָבֹה וְדִלָּא בְּכַלֵּל מְרַגֵּל הוּא] גַּם-כֶּן אִסוּר, דְּעַל-כֵּל-פִּנִּים הוּא טְרַחָא יִתְרָה: (ג) עֵין בְּמִגְנֵי אֲבָרְתָהּ וְטִיז: (ד) עֵין כַּתְּבִי הַרְשִׁבָא בְּעַצֵּם סְכַרְתֵּי הַאֲוִרָרִין. [וְעֵין בְּחוּסְפוֹת וְרָא"ש שְׂמַחְבוֹ עוֹד טַעַם לְזֵה¹¹⁵]: (ה) פְּרִי תַּחַשׁ וְשׂא"א. וּמְקַל מְקוֹם מִי שְׂרוּצָה לְהַקְלֵל לֹא נוֹכַח לְמַחוּת בְּרִדוֹ, דְּכֵל חִלְטֵם שֶׁל הַתְּאֲרוֹנִים [חֵבִי"ח וְטִיז וּמִגְנֵי אֲבָרְתָהּ] שְׁחוּלְקִים עַל הַמַּחְבֵּר הוּא מִהַרְסָא הַנְּהוּבָה שְׂבַבְהָ"ג כְּפִי שְׂמוּבָאָה בְּחוּסְפוֹת וְרָא"ש וְשְׂאֵרֵי פּוֹסְקִים, אֲבָל בְּאֻמָּת לֹו יְהִי בְּדַרְבֵּיהֶם, עֶפְרַח דִּינוֹ שֶׁל בְּה"א אֵינּוּ מִסְכָּם, וְכַפִּי מַה שְׂמַחְבוֹ עוֹד טַעַם לְזֵה¹¹⁶]: (ו) הַפְּרִי תַּחַשׁ נוֹטֵל לְדַעַת זֵה: (ז) ב"ח, וְכַסְיָמַת לִשׁוֹן הַטוֹר, וְכַתְּבִי דְרַף אֵם אֵינּוּ מִפְּשִׁיט כֹּלֵל דְּרַף הַרְגָּלִים רַק דְּרַף הַפֶּה עַד וְנָבֹה וְדִלָּא בְּכַלֵּל מְרַגֵּל הוּא] גַּם-כֶּן אִסוּר, דְּעַל-כֵּל-פִּנִּים הוּא טְרַחָא יִתְרָה: (ג) עֵין בְּמִגְנֵי אֲבָרְתָהּ וְטִיז: (ד) עֵין כַּתְּבִי הַרְשִׁבָא בְּעַצֵּם סְכַרְתֵּי הַאֲוִרָרִין. [וְעֵין בְּחוּסְפוֹת וְרָא"ש שְׂמַחְבוֹ עוֹד טַעַם לְזֵה¹¹⁷]: (ה) פְּרִי תַּחַשׁ וְשׂא"א. וּמְקַל מְקוֹם מִי שְׂרוּצָה לְהַקְלֵל לֹא נוֹכַח לְמַחוּת בְּרִדוֹ, דְּכֵל חִלְטֵם שֶׁל הַתְּאֲרוֹנִים [חֵבִי"ח וְטִיז וּמִגְנֵי אֲבָרְתָהּ] שְׁחוּלְקִים עַל הַמַּחְבֵּר הוּא מִהַרְסָא הַנְּהוּבָה שְׂבַבְהָ"ג כְּפִי שְׂמוּבָאָה בְּחוּסְפוֹת וְרָא"ש וְשְׂאֵרֵי פּוֹסְקִים, אֲבָל בְּאֻמָּת לֹו יְהִי בְּדַרְבֵּיהֶם, עֶפְרַח דִּינוֹ שֶׁל בְּה"א אֵינּוּ מִסְכָּם, וְכַפִּי מַה שְׂמַחְבוֹ עוֹד טַעַם לְזֵה¹¹⁸]: (ו) הַפְּרִי תַּחַשׁ נוֹטֵל לְדַעַת זֵה: (ז) ב"ח, וְכַסְיָמַת לִשׁוֹן הַטוֹר, וְכַתְּבִי דְרַף אֵם אֵינּוּ מִפְּשִׁיט כֹּלֵל דְּרַף הַרְגָּלִים רַק דְּרַף הַפֶּה עַד וְנָבֹה וְדִלָּא בְּכַלֵּל מְרַגֵּל הוּא] גַּם-כֶּן אִסוּר, דְּעַל-כֵּל-פִּנִּים הוּא טְרַחָא יִתְרָה: (ג) עֵין בְּמִגְנֵי אֲבָרְתָהּ וְטִיז: (ד) עֵין כַּתְּב

הֶלְכוֹת יוֹם טוֹב סִימָן תַּצַּח תַּצַּח

ביאורים ומוספים

סִימָן תַּצַּח

דִּין מְלִיגָה וּמְלִיחָה בְּיוֹם-טוֹב

[משנ"ב ס"ק א]

דְּעַל-קַל-פְּנִים הוּא טְרָקָא יִתְרָא שְׁלֵא לְצַרְף יוֹם-טוֹב(1).

1) ואף שהוא מפשיט את העור באופן שהוא ראוי לעשותו נאד (לשמור בו משקים), ביאר הבי"ח בטעם האוסרים כיון שביום טוב אי אפשר להשתמש בנאד זה.

ובטעם הדבר שגורו שלא להרגיל ולא חששו שאם לא יתירו לו לא ישחוט וימנע משמחת יום טוב (כשם שמטעם זה התירו בש"ע להלן ס"א) להניח את העור במקום דריסת הרגל, כתב הערוך השלחן (ס"א) שידעו חז"ל שגם אם לא יתירו לו להרגיל לא ימנע מחמת כן מלשחוט.

[שעה"צ ס"ק א]

וְכֵן הִפְרִי טָנֵשׁ נוֹשֶׂה לְדַעַת זֶה(2).

2) ושם הביא טעם נוסף בשם הרשב"א לאסור להרגיל, הוא משום שנראה כמתכוין לעשות כלי. וכתב, שלפי טעם זה משמע שיש לאסור גם כשמפשיטו דרך שתי הרגלים, אלא שאין טעם זה עיקר ויש להקל כדעת הרמב"ם שלא אסרו אלא להרגיל, ואין לנו להוסיף על גזירות דרבנן.

[משנ"ב ס"ק ג]

וְהוּי לְצַרְף אֶכְל-נֶפֶשׁ(3) וְכו', לְכִלֵּי עֲלָמָא מְקַר לְמַלְגָּא(4).

3) ולדעת ה"ש מחמירים (בש"ע לעיל סי' תצה ס"א) שאפילו מלאכת צורך אוכל נפש אין לעשות ביום טוב אם יכול היה לעשותה מערב יום טוב בלא שיפוג טעמו, כתב לקמן (סי' תק ס"ק יח) שצריך לפרש שהיתיר למלוג הוא כשלא היה לו זמן למולגו בערב יום טוב או כשחטו ביום טוב.

4) ואין צורך למרוט ממנו את הנוצות במקום מליגה. ובטעם הדבר כתב הערוך השלחן (ג"ג), שיש בכך יותר טירחה מאשר במליגה.

[שעה"צ ס"ק ד]

וְצִין בְּתוֹסְפוֹת וְרֵא"ש שְׁקָתְבוּ עוֹד טַעַם לְהוֹדוֹ(5).

5) והטעם הנוסף שכתבו התוס' (ביצה לד', א ד"ה מולגין) הורא"ש (שם פ"ד סי' טז) הוא משום שקל יותר להפשיט את העור, והמליגה נחשבת לטירחה יתירה.

[משנ"ב ס"ק ד]

לֹא יִשְׁחַט וְאֵתִי לְאֶמְנוּעֵי מִשְׁמַחַת יוֹם-טוֹב(6).

6) ולענין השוחט ונמצאה טריפה, כתב הש"ע לעיל (סי' תצו ס"י) שאסור לטלטלה, וביאר המשנ"ב שם (ס"ק נא) שאף אם עומדת היא בחמה ותסריח אסור לטלטלה ולהניחה במקום הצל, ולא התירו לו משום שמה ימנע ולא ישחוט, כיון שיכול לשוחטה במקום הצל או להעמידה שם קודם הבדיקה. עוד כתב בשם יש אומרים, שהטעם שלא חששו שמה ימנע ולא ישחוט הוא משום שטריפה לא שכיחא, וממילא אינו חושש שמה תמצא טריפה. והוסיף, שלפי טעם זה כתב המהרש"ל (ים של שלמה ביצה פ"ג סי' יז), שבמונניו משחמירים בטריפות הריאה הוא דבר המצוי, יש להתיר לטלטלה למקום הצל, משום שיש לחוש שמה ימנע ולא ישחוט. וכתב בשעה"צ שם (ס"ק עה) שהא"ר פקפק בזה.

[משנ"ב ס"ק ה]

דְּאֶפְשָׁר שְׁטַחָה כִּדֵּי שְׁיִשְׁבּוּ עֲלֶיהָ(7).

7) ואף שערך לח אינו ראוי לישיבה (כמבואר בש"ע לעיל (סי' שח סכ"ה)), ביאר הפמ"ג (משב"ז ס"ק ד) שטעם ההיתר הוא משום שאנו תולים שהרואה יטעה ויאמר שהתירו חכמים לטלטל גם עור לח, שהרי ראוי הוא לישיבה על ידי הדחק, ומ"מ אין חוששים לתקלה, כיון שלא יבוא על ידי כך לאיסור דאורייתא.

[משנ"ב ס"ק קה]

דְּטָרַח בְּשִׁבְלֵי בְּהֶמְהָה(8) וכו', שְׁאִינּוּ חֵיב בְּכַסּוּי וְאֶסְרוּ(9).

89) ואף על פי שמחמת שחכמים אסרו עליו לטרוח טירחה זו הוא יבטל דאי מצות עשה של כיסוי הדם, כתבו התוס' (ביצה ח, ב ד"ה תני) שיש כח ביד חכמים לעקור מצוה מהתורה בשב ואל תעשה (ומה שלא הקשו כן על האיסור לכסות דם כו', ראה בהגהות טל תורה וגוני יוסף שם). והקובץ שעורים (שם אות ל) העיר שזו תימה גדולה לעקור מצות עשה מהתורה מפני טורח מועט כזה. דעת הגרש"ז אויערבך (מנחת שלמה ביצה שם ד"ה ויתכן) שיתכן שכיון שכיסוי הדם הוא עסק של מצוה ועושים אותו בכונה יתירה, מחמת כך נחשב כטורח גדול.

90) ואף על פי שעושה כן מספק שמה במקום שמכסה נמצא דם החיה, מ"מ אסור לטרוח בכיסוי הדם גם כשיש ספק אם מקיים בכך מצוה. ולפי זה תמה הגרש"ז אויערבך (מנחת שלמה שם עמ' קב) מדוע לא נזכר בש"ע לעיל (סי"ח) שהאיסור לכסות דם כיו ביום טוב הוא לא רק מהטעם שמה יבואו להתיר את חלבו, אלא כיון שהוא ספק חיה ספק בהמה אסור לטרוח מספק בכיסוי דמו (וטעם זה עדיף, שיש בו נפקא מינה לשאר ספיקות שלא שייך בהם הטעם של התרת חלב). וכבר הקשו כן הלחם משנה (הלכות י"ט פ"ג ה"ב) על הרמב"ם וכן הט"ז (ס"ק כא) על הש"ע, אמנם לפי דברי המשגיב (ס"ק קיא) יש לעיין בתירוץיהם, וראה בשער המלך (שם).

[משנ"ב ס"ק קו]

וְאֶפְלוּ יֵשׁ לוֹ עֶפְר מוֹכֵן נְמִי לֹא שְׁרִי(10) לֵה לְמַטְרָח(11), פִּינּוֹן דְּהִיָּה אֶפְשָׁר לוֹ מְקַרְבֵּי-יוֹם-טוֹב(12).

91) ובבין השמשות, הסתפק הפמ"ג (א"א ס"ק לט) שאולי מותר לכסות, כיון דלא גזרו בבין השמשות על שבות במקום מצוה, או יתכן שכאן קנסו אותו משום שהיה לו להיזהר לכסות מבעוד יום.

ואם שחט בבין השמשות ולא כסוהו עד הלילה, כתב הכף החיים (ס"ק קפ) שיתכן שיכול לכסות, שלא גזרו אלא על השוחט מבעוד יום, ולא כששוחט בין השמשות שהוא ספק לילה.

92) ולענין כלים שהתלכלכו מבעוד יום, האם מותר לשוטפם ביום טוב, הסתפק הגרש"ז אויערבך (שש"כ פ"ב הע' יב) האם יש ללמוד מכאן שאסור לשטוף את הכלים, שאם מחמת הטירחה אסור חכמים לכסות את הדם ועקר מצות עשה מהתורה, לכאורה קל וחומר הוא שאסור לטרוח בדבר שהיה יכול לעשותו מבעוד יום. [אך הוסיף, שאולי כל האיסור יהיה רק במקום שפשע ולא שטפם מערב יום טוב, וכמו שנסתפק השעה"צ (ס"ק קכח) בדעת רבינו חננאל]. או שמא הואיל ולא מדמים שבוטחין זה לזה, יש לומר שהדחת הכלים היא כמכשירי אוכל נפש ולכן עדיפה היא מכיסוי דם שאינו נוגע להיתר אכילה, ולפיכך יהיה מותר להדיח.

93) אמנם אם שחט ולא יכול היה לכסות מערב יום טוב, כגון בחיה, שכתב הש"ע (יו"ד סי' כח ס"ב) שלא יכסה עד שיבדוק את הריאה שמה תימצא טריפה ופטור מלכסות, ושחטה בערב יום טוב ולא הספיק לבדוק את הריאה עד כניסת יום טוב, כתב המהרש"ק (תוספות יום טוב קונטרס אחרון סי' תצח ס"ב) שיהיה מותר לכסות את דמה ביום טוב (וביאר שלכן בגמרא (ביצה ח, ב), שהיא המקור לדברי הש"ע כאן, הזכיר רבה ציפור ולא חיה, משום שבחיה פעמים שאפילו שחט מערב יום טוב יהיה מותר לכסות ביום טוב, כגון באופן המוזכר לעיל).

הלכות יום טוב סימן תצמ

ביאורים ומוספים

[משנב ס"ק ה]

דאס פן מ'מנע ו'לא ש'חית מ'שום הפסד העור וכו' (8), ו'אם נ'מיר לו ש'טוח ל'צרכה א'תי ל'ממל'קה ג'ם-פ'ן (9).

(8) ומשמע מדבריו שאם אין חשש הפסד לעור לא התירו לטלטל, וכמבואר להלן (ס"ק טו) לגבי עור שהופשט ביום טוב ומונח במקום הצל ויודע שלא יתקלקל, שאסור לטלטלו. וכן לענין בהמה ששחטה ביום טוב ונמצאה טריפה, שהתירו למוכרה לנכרי כשחושש שאם ימתין עד אחר יום טוב יתקלקל הבשר, כתב לעיל (סי' תצז ס"ק נב) שאם אפשר לשומרו ולא יתקלקל, לא התירו את המכירה.

(9) ומה שלא התירו את המליחה מטעם שאם לא נתיר לו יבוא להימנע מלשחוט, מתבאר לפי מה שכתב הביה"ל לעיל (סי' תצח ס"ו ד"ה כדו) שמשום 'ממנע ולא שחית' התירו רק איסורים דרבנן ולא איסורים דאורייתא, וכיון שמליחה בדבר שיש בו עיבוד אסורה מדאורייתא, לפיכך לא התירוה.

[משנב ס"ק ו]

מ'ת'ר ל'טל'טה מ'שום ה'ב'ש'ר (10).

(10) וכשם שהתבאר לעיל (סי' תצח ס"ק לט) שמתר לטלטל את העור אגב אבר שמחובר לו, וטעם הדבר הוא משום שהעור בטל לאבר, וכאן התחדש שגם לכזית בשר מתבטל העור, ולכן מותר לטלטלו.

[משנב ס"ק יב]

ו'הא'ת'רוג'ים מ'ס'ק'ימ'ים ל'פ'ס'ק ש'ל'ת'ן-ע'רו'ף (11).

(11) ובטעם הדבר כתב הרעק"א (ביצה י, א ד"ה אלא), שאין לאסור מחמת שאין הנרצות ראויות לישוב עליהן, כיון שטלטול נרצות איסורו הוא רק משום טלטול מוקצה, והתירוהו מחשש שמא ימנע מלשחוט ויתבטל משמחת יום טוב.

[משנב ס"ק יג]

ד'ך'ך ש'א'ינו א'ק'ל ג'מור, א'ם מול'ח כ'ךי ש'לא י'ס'רי'ח י'ש בו מ'שום מ'ע'ב'ד (12).

(12) ואף שאיסור עיבוד באוכלים כתב לעיל (סי' שכא ס"ק ט) שאינו מדאורייתא, מ"מ לגבי מליחת חלבים כתבו המחצה"ש (ס"ק ז) והפמ"ג (א"א ס"ק ז) בדעת המג"א שהיא אסורה מדאורייתא. ובדעת הט"ז כתב הפמ"ג (משב"ז ס"ק ד) שמליחת חלבים אסורה מן התורה או קרוב לכך.

[משנב ס"ק יד]

הוא ג'ם-פ'ן ק'ע'ין ת'ק'ן ל'ה'ת'ל'כ'ים (13).

(13) והתיקון שנעשה בהיפוך זה, ביאר הבי"ח (ד"ה אין מולחין) שעל ידי שהופך את הצד העליון (שכבר התקשה מהרוח), הצד התחתון יהיה עתה למעלה וגם הוא יתקשה.

[משנב ס"ק טו]

ו'ג'ו'ר'ין ד'ל'מ'א א'תי ג'ם-פ'ן ל'מ'ל'ח'ם (14). ו'ל'ע'נ'ן ט'ל'טול, ד'ע'ת ה'ש"ז כ'ש'ם ה'ג'ה'ות א'ש'ר"י ל'ה'ק'ל' (15).

(14) ומשום גזירה זו, כתב השו"ע הרב (סי' שאין להתיר אפילו אם משום כך ימנע ולא ישחוט.

(15) ובטעם הדבר שיש להקל בהם, כתב ההגהות אשר"י (ביצה פ"א סי' טז) שהרי ראויים הם להדלקה ולכן אינם מוקצים. וכתב עוד טעם, משום שדעתו להצניעם שלא יאבדו. ומה שלא אסרם משום נולד, ביאר הפמ"ג (א"א ס"ק ו) שהרי אם היה רוצה בכך יכול היה לשחוט בבין השמשות, וגם הבהמה עומדת לכך.

[משנב ס"ק טז]

א'ס'ור ל'ט'ל'ט'ל'ן כ'ש'נ'ש'ח'ט'ה כ'יו'ם-ט'וב ד'ה'ג'י נול'ד' (16) וכו', ו'הוא ה'ד'ין ח'ת'י'כ'ת ש'ע'נה מ'ת'ר ל'ט'ל'ט'ל, ד'י'כ'ול ל'ה'ג'י'ח פ'ת'יל'ה ע'ל-ג'ב'ה ו'ת'זי ל'ה'ת'ל'ק'ה (17).

(16) והחז"א (ארי"ח סי' מג ס"ק י) צידד שחלבים לא נחשבים לנולד, ואפילו לשיטת רבי יהודה שאסר מוקצה, מותר להדליק או ליתן לכלבו חלב שניקרוהו ביום טוב, ואפילו אם השחיטה היתה ביום טוב אין זה מוקצה, כיון שמאמול דעתו עליו להשתמש בו.

(17) ובדעת המג"א שהתיר לטלטלה, ביאר השו"ע הרב (קו"א ס"ק ג) שהוא כשיטת המזהיר"ל שהובאה בט"ז (סי' תקב ס"ק ד) שעצים יבשים מותרים בטלטול לכל דבר. אמנם, המשנ"ב לקמן (שם ס"ק כא) כתב שעצים עומדים להסקה ולא לדבר אחר.

וכתב המנחת יום טוב (על קצושי"ע סי' צח ס"ק פה) שלפי המג"א מותר לטלטלה גם שלא לצורך נקיון הפמוט שבו היא מונחת.

ואם רוצה לנקות את הפמוט מהשערה כדי שיוכל לשים שם נר אחר [כמו שכתב לקמן (סי' תקט ס"ק לא) שמתר לטלטל אפר כדי לאפות במקומו], כתב החיי אדם (כלל צב ס"ב) שמתר לעשות כן אף אם היא דבוקה לפמוט, ויוציאנה על ידי סכין. וכן דעת הגר"שז אויערבך והגר"ש אלישיב (ארוחת שבת ח"ב פי"ט הע' רפז) גם לגבי דסקית ממתכת הנשארת מתחתית הנר הקודם, שאין לחוש בה משום טלטול מוקצה, כיון שאין לה שום חשיבות וגם היא דבוקה לפמוט ובטלה אליו. וראה מה שכתבנו לקמן (סי' תקט ס"ק לא).

הַלְבוּת יוֹם טוֹב סִימָן תַּצַּט

קִיב

בְּאֵר הַגּוֹלָה

במקום דריסת הרגלים אף-על-פי שאין עליו בשר (ו) כָּלָל, וְיִמְתֵּר (ז) לְמַלַּח עֲלֵיו מְלִיחָה קֶלֶה (ח) כְּדָרְךָ שְׁמוּלְחִים לְצֵלִי, וְיִמְתֵּר לְהַעֲרִים וְלְמַלַּח (ט) בְּאֵן מַעֲט וְכֵאֵן מַעֲט עַד שִׁימְלַח אֶת בְּלו, (י) אֶבֶל אִם נִשְׁחַטָה מְעַבְרֵי-יוֹם-טוֹב, אָסוּר: הִגָּה (יא) וְנוֹצוֹת שֶׁל עוֹף דִּיבֵן כִּמוֹ בְּעוֹר, דְּמַתֵּר לְטַלְטֵלָן (יב) כְּדִי (ד) לְהַצְנִיעַן כִּמוֹ בְּעוֹר: ד' (יג) 'אֵין מוֹלְחִין אֶת הַחֲלָבִים (יד) וְלֹא מִהַפְסִיז בְּהֵם (טו) אֶפְלוֹ (טז) לְשִׁטְחָן עַל-גַּבֵּי יְתוּרוֹת, אֶף-עַל-פִּי שְׁנֹשְׁחָה (יז) כִּיּוֹם-טוֹב, וְכֵן (יח) אָסוּר לְמַלַּח בְּשׂוֹר עֲלֵיהֶם (יט) בְּאֵוִיר: ה' "עֲלֵי, שְׁהוּא דָף עַב וְכִבְד, וְכֵלִי הוּא, *אֶלָּא שְׁמְלַאכְתּוּ (י) לְאָסוּר (יח) לְכַתֵּשׁ בּוֹ הַרְיָפוֹת,

מכת הרב המפור בשם הרשב"א בספר ג נהלכות יום-טוב ז ברייתא שם וסמנא קמא ח משנה שם

בְּאֵר הַיֵּטֵב

(ד) לְהַצְנִיעַן. אֶבֶל בְּלֹא"ה אָסוּר לְטַלְטֵל דָּלָה חַי לְמִיּוֹ: (ה) לְשִׁטְחָן. דְּמוֹכַח מִלְתָּא שְׁעוּשָׂה כְּדִי שְׁלֹא יִסְרִיחַ וְחָתָא גִּי' לְמַמְלַחְתָּהּ וּבְמִלְיָתָהּ יִמְרוּ מִשּׁוֹם עֲבוּר, אֶבֶל גַּבֵּי עוֹר כִּסָּ' אַע"ג דְּשִׁרְיָת לֵה לַחַן בְּמִקּוֹם דְּרוּסִין, מִימֵר אָמַר דְּחַזִּי לְמִזְנָא עֲלֵיהּ: (ו) כִּי"ט. וְחֲתָבוּ הַפּוֹסְקִים דְּמִ"מ מִתֵּר לְטַלְטֵלָן דְּלֹא מִקְּדָה הוּא דְּחַזִּי לְהַדְלָקָה. וְהַמֵּא הַעֲלָה לְפִי מִי"ש בְּסִימָן תַּצַּה דְּנוֹלָד אָסוּר א"כ גַּם הַחֲלָבִים אָסוּר לְטַלְטֵלָן כְּשֶׁנֶּשְׁחַטָה בִּי"ט דְּהוּי גוֹלָד דְּמֵאֲתַמּוּל לֹא הִיָּה עוֹמֵד לְהַדְלָקָה, אֶלָּא לְהַצְנִיעַן מִתֵּר דְּשִׁרְיָן סוֹפֵן מִשּׁוֹם תַּחֲלָתָן,

מִשְׁנֵה בְּרוּרָה

רְצוֹ לְאָסוּר עֲלֵי, דְאִם-כֵּן מִמְנַע וְלֹא שְׁחִיט מִשּׁוֹם הַפְּסֵד הַעוֹר⁽⁸⁾ וְאֵתִי לְאִמְנוּעֵי מִשְׁמַחַת יוֹם-טוֹב. וּמִיָּהוּ, בְּרָקָא לְתַנְּה בְּמִקּוֹם הַדְּרוּסִין, (יב) אֶבֶל לְשִׁטְחָה עַל-גַּבֵּי יְתוּרוֹת כְּדִי שִׁתְּכִיבֵשׁ אָסוּר, מִשּׁוֹם דְּמוֹכַחַת מִלְתָּא דְּבִלְדָּרְךָ הַעוֹר קְעִיבִי, וְאִם נִתְרִי לוֹ שׁוֹחַ

לְצַדִּיקָה אֵתִי לְמַמְלַחָה גַּם-כִּי⁽⁹⁾: (י) כָּלָל. דִּיאֵי שֶׁ עֲלֵיהָ בְּזִית בְּשׂוֹר, בְּלֹא הִכִּי מִתֵּר לְטַלְטֵלָה מִשּׁוֹם הַבְּשָׂר⁽¹⁰⁾: (ז) לְמַלַּח עֲלֵיו. רוֹצֵה לּוֹמַר, (יג) דְּבִנְהוּ אֵין צָרִיף מְלִיחָה מְרַבָּה, וְלֹא פּוֹקֵי אִם מְלַחְנָה אִם מְלַחְנָה גַּם הַעוֹר קָצַת: (ח) כְּדָרְךָ שְׁמוּלְחִים לְצֵלִי. רוֹצֵה לּוֹמַר, שְׂרוּצָה לְצִלוֹת אוֹתָהּ, וְכִי' רוֹצֵה לּוֹמַר, כֵּאֵן בְּשׂוֹר מַעֲט וְכֵאֵן בְּשׂוֹר מַעֲט: (י) אֶבֶל אִם נִשְׁחַטָה מְעַבְרֵי-יוֹם-טוֹב וְכִי'. לֹא מִבְּעֵינָא אִם גַּם הַפְּשֻׁטָה קָדָם יוֹם-טוֹב, בְּוֹדָא דְאָסוּר בִּיּוֹם-טוֹב לְהַגְבִּיָּה אוֹתָהּ וְלַתְּנָה בְּמִקּוֹם הַדְּרוּסִין וְלְמַלַּח עֲלֵיהָ, שְׁהָרִי אֶפְשָׁר הִיָּה לְעֲשׂוֹת כָּל אֵלֶּה מְעַבְרֵי-יוֹם-טוֹב, (יד) אֶלָּא אֶפְלוֹ הַפְּשֻׁטָה בִּיּוֹם-טוֹב אָסוּר, דְּמִשּׁוֹם זֶה לֹא יִמְנַע מִלְּשַׁחֵט, דְּהָא יְכוֹל לְהַפְּשִׁיטוֹ מְעַבְרֵי-יוֹם-טוֹב, אִם לֹא שְׁלֹא הִיָּה לוֹ שְׁהוֹת לְהַפְּשִׁיט מְעַבְרֵי-יוֹם-טוֹב (טו) אִזּוֹ יֵשׁ לְהַקְל. כְּתוּבוּ הַפּוֹסְקִים, דְּאֶפְלוֹ שְׂכַח לְמַלְחוֹ מְעַבְרֵי-יוֹם-טוֹב אָסוּר לְמַלְחוֹ בִּיּוֹם-טוֹב, דְּאֵין לְחַלֵּק בֵּין מוֹיֵד לְשׁוֹכֵחַ. בְּגִלְיוֹת שְׁעוּשׂוֹן שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים מִסְּפָק, הִרִי יוֹם-טוֹב רֵאשׁוֹן נֶחֱשַׁב לְחַל לְגַבֵּי יוֹם-טוֹב שְׁנֵי, לְפִיכֵךְ אִם נִשְׁחַטָה בִּיּוֹם-טוֹב רֵאשׁוֹן (טז) אֶפְשָׁר דְּדִינָה כְּאֵלוֹ נִשְׁחַטָה בְּעַבְרֵי-יוֹם-טוֹב (יז) לְעִנְיָן טַלְטוּל הַעוֹר וּמְלִיחָתוֹ כְּשֶׁיִּצְעֵי יוֹם-טוֹב שְׁנֵי: (יא) וְנוֹצוֹת שֶׁל עוֹף. הֵינּוּ נִשְׁחַטָה בִּיּוֹם-טוֹב, דִּיאֵי נִשְׁחַטָה מְעַבְרֵי-יוֹם-טוֹב, אֶף-עַל-גַּב דְּהוֹסוּר הַנוֹצוֹת בִּיּוֹם-טוֹב אָסוּר לְטַלְטֵלָן, כְּדִלְעִיל גַּבֵּי עוֹר: (יב) כְּדִי לְהַצְנִיעַן. אֶבֶל בְּלֹא הִכִּי אָסוּר לְטַלְטֵלָן, דְּלֹא חַזִּי לְמִיּוֹ. וְהַפְּרִי חֲדָשׁ מִחֲמִיר בְּכָל גִּנְיָ, (יח) וְהַאֲחִירוּנִים מִסְּבִימִים לְפַסֵּק שְׁלִטְחָן-עוֹרוֹ⁽¹¹⁾; וּמִיָּהוּ, לְעַלְדֵּר-רוּרָה¹² מֵאֵנוּ שְׁנֹשְׁחָה, (יט) לְכֵלִי עֲלֵמָא שְׂרִי לְטַלְטוּלִי, דְּרֵאדִּי לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ: ד' (יג) אֵין מוֹלְחִין וְכִי'. וְדִבְרֵי שְׂאִינוּ אֶבֶל גְּמוּר, אִם מוֹלַח כְּדִי שְׁלֹא יִסְרִיחַ יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוֹם כְּעַבְד¹²: (יד) וְלֹא מִתְּפַכֵּין בְּהֵם. הוּא גַּם-כֵּן מִיָּהוּ תַּחֲנוּן לְהַתְּחַלְבִּים¹³, וְאָסוּר מִשְׁעַם הַצִּל: (טו) אֶפְלוֹ לְשִׁטְחָן וְכִי'. דְּמוֹכַח (כ) מִלְתָּא שְׁעוּשָׂה זֶה כְּדִי שְׁלֹא יִסְרִיחוּ, וְגוֹרִינָן דְּלֵמָא אֵתִי גַּם-כֵּן לְמַלְחָה¹⁴. וְלַעֲנֵן טַלְטוּל, דַּעַת הַשִּׁי' בְּשֵׁם הַגְּהוֹת אֲשֶׁרִי לְהַקְל¹⁵, וְהַמְּגוֹן-אֲבָרְהָם הַעֲלָה, דְּלִפִּי מֵאִי דְּפַסֵּק הַרְמֵ"א בְּסִימָן תַּצַּה דְּנוֹלָד אָסוּר, גַּם הַחֲלָבִים (כז) אָסוּר לְטַלְטֵלָן כְּשֶׁנֶּשְׁחַטָה בִּיּוֹם-טוֹב דְּהוּי גוֹלָד¹⁶; וְאֶף-עַל-גַּב דְּחַזִּי לְהַדְלָקָה, מֵאֲתַמּוּל לֹא הִיָּה עוֹמֵד לְהַדְלָקָה; וְרַק לְטַלְטֵלָן כְּדִי לְהַצְנִיעַן אוֹ כְּדִי שְׁלֹא יִסְרִיחוּ מִתֵּר, דְּשִׁרְיָן סוֹפֵן מִשּׁוֹם תַּחֲלָתָן, וְכִי' גַּבֵּי נוֹצוֹת, אֶבֶל כְּשֶׁנֶּשְׁחַטָה מְעַבְרֵי-יוֹם-טוֹב מִתֵּר לְטַלְטֵל הַחֲלָבִים, דְּחַזִּי לְהַדְלָקָה. (כח) וְהוּא הִדִּין חֲתִיכַת שְׁעוּשָׂה מִתֵּר לְטַלְטֵל, דְּיְכוֹל לְהַנִּיחַ פְּתִילָה עַל-גַּבֵּי וְחַזִּי לְהַדְלָקָה¹⁷. עוֹד כְּתוּב מְגוֹן אֲבָרְהָם, דְּעוֹר שְׁהַפְּשֵׁט מְעַבְרֵי-יוֹם-טוֹב, אִם הוּא לֹחַ אָסוּר לְטַלְטֵלָן וְאִם הוּא יָבֵשׁ מִתֵּר לְטַלְטֵלָן, כִּמוֹ שְׁפָתוֹב סִימָן שַׁח סַעִיף כַּה [וְעַזְן שֶׁם דְּהַרְמֵ"א הִבִּיא דַּעַת הַחוֹלְקִין עַל זֶה], אֶבֶל כְּשֶׁנֶּשְׁחַט בִּיּוֹם-טוֹב הוּי לֵה נוֹלָד, וְעַל-כֵּן אִם הוּא לֹחַ מִתֵּר לְטַלְטֵלָן כְּדִי שְׁלֹא יִסְרִיחַ, וְכִי' [וְאִם הוּא מִנְּחָ גַּם עֵתָה בְּמִקּוֹם צֵל (כג) וְיִזְעֵ שְׁלֹא יִתְקַלְקֵל, אָסוּר לְטַלְטֵלוֹ], וְאִם יָבֵשׁ (כד) אָסוּר לְטַלְטֵלוֹ דְּהוּי לֵה נוֹלָד: (טז) אָסוּר לְמַלַּח וְכִי'. כְּדִי שִׁיפֵל מִן הַמַּלַּח עַל הַחֲלָבִים, וְהַשְׁעַם, (כח) דְּחֲלָבִים מְלִיחָה מוֹעֲטַת סַגִּי לְהוֹ, וְאָסוּר מִשּׁוֹם חֲשֵׁא דְּעַבּוּר, וְכִי': (יז) בְּאֵוִיר. דְּעַל הַחֲלָבִים מִמַּשׁ אִי אֶפְשָׁר לְהַנִּיחַ בְּשׂוֹר, שְׁבוּלַע מִן הַחֲלָבִים: ד' (יח) לְכַתֵּשׁ בּוֹ הַרְיָפוֹת. דְּאָסוּר

תרגום: 1 נוצות את.
 (יא) מְגוֹן-אֲבָרְהָם וְאֵלֶּיהָ רַבָּה וּמֵאֲמַר מְרַדְּכִי וְהַגְּרִיז, דְּלֹא כִּפִּ"ח: (יב) אֶבֶל מְלִיחָה מוֹעֲטַת צָרוּךְ, עֵצֵן בְּיִרְחָה דְּבַעַת סִימָן עוֹ: (יג) הֵינּוּ אֶפְלוֹ אוֹתָהּ הַחֲתִיכָה שֶׁל הַצִּלִּי [גְּמוּרָא]: (יד) מְגוֹן-אֲבָרְהָם מֵאֵנוּ פּוֹסְקִים לְחַמִּיר, וְכֵן שְׁמַעַת מִתְּחַבְרַת דְּחֵלִי לִי בְּשִׁחִיחָה: (טו) אֶף דְּהַמְּגוֹן-אֲבָרְהָם עֵבְרָנְגִי מִסְּפַקָא לוֹ, כְּסוּף סִימָן תַּצַּה שְׁפִיטָא לֵה לְהַקְל, וְגַם יֵשׁ לְצָרוּף לִזְנֵה שְׂאִירֵי דַּעַת הַהוֹשִׁינִים שְׁמַקְלִין בְּכָל גִּנְיָ הַהַפְּשֻׁטָה בִּיּוֹם-טוֹב: (יז) מְגוֹן-אֲבָרְהָם: (יח) וְהַסְּפָר בְּגוֹרֵי-יֵשַׁע מִצְדָּד לְהַקְל: (יח) חֲדוּשֵׁי רַבִּי עֲצִיבָא אֶגְרֵי רִבִּית מֵאִיר וְנִהְרֵי-שְׁלוֹם וְחֲמֵר-מִשָּׁה: (יט) פְּרִי-מְגוּדִים, וְאֶפְלוֹ נִשְׁחַטָה בִּיּוֹם-טוֹב [וְכָל-שֶׁנֶּשְׁחַטָה מְעַבְרֵי-יוֹם-טוֹב], דְּלֹא נוֹלָד הוּא, עֵצֵן שֵׁם: (כ) מֵה שְׂאֵן כֵּן גַּבֵּי עוֹר אֶף-עַל-גַּב דְּשִׁרְיָת לֵה לַחַן בְּמִקּוֹם דְּרוּסִין, מִימֵר אָמַר הוּאָה דְּלֹא שְׁמִשׁוֹם עֲבוּר הַנַּח שֵׁם אֶלָּא מִשּׁוֹם דְּחַזִּי לְמִזְנָא עֲלֵיהּ: (כז) [וְחִיבֵי-חַיִּים מִקְּפַעַל עַל זֶה, עֵצֵן שֵׁם, וְכֵן בְּאֵלֶּיהָ רַבָּה מִקְּפַעַל עֲלֵיו, עֵצֵן שֵׁם: (כח) מְגוֹן-אֲבָרְהָם. וְעֵצֵן כִּי"ט שְׁכַתָּה דָּא הַקְּדָה אוֹתָם לְסוּחֲרָה אֲסוּרִים שְׁטַלְטוּ, וְלִכְאוּדָה דְּכַרְבִּי הוּא רַק לְדַעַת הַמְּחַבֵּר בְּסִימָן תַּצַּה דְּמַקְדָּה אָסוּר, עֵצֵן בְּרִישׁ סִימָן שׁ, וְאֵילִי מְרִי כְּשֶׁפִּקְדִי עֲלֵיהֶם מִלְּהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם שׁוּם דְּכָר וְהוּי מַקְדָּה מְחַמַּת חֲסוּדוֹן-יָפִים, אֲחַר זֶה מְצִאֵתִי עֵצֵן דְּכַרְבִּינֵי בְּאֲנָטִיס אֲחִירוֹן לְהַקְדֵי: (כט) מְגוֹן-אֲבָרְהָם: (ל) וּמִכָּל מִקּוֹם אֶפְשָׁר לְפַקְפֵּק עַל זֶה, דְּכִיּוֹן דְּחַבְּקִים הַחִירוּ לְמַזְגֵי עֲלֵיהוֹן בְּשֻׁעָה שְׁהוּי לְחִין אֶף שְׁהִיָּה יָשִׁיבָה עַל-יְדֵי הַחֲתוּק מִבְּעוֹדֵתֵי הַקֹּדֶשׁ לְמַשְׁבֵּ"א [מִשּׁוֹם שְׁהַחִירוּ סוֹפֵן מִשּׁוֹם תַּחֲלָתָן], וְכִשְׂתִּיבֵשׁ הַעוֹר אֲחֵרְךָ וְיִתְּנָה רֵאדִּי לְמַזְגֵי לְגַמְרֵי יִכְרַחוּ לְעַמּוֹד מִשּׁוֹם נוֹלָד, וְזֶה תַּמָּה קָצַת. וְעֵצֵן כְּפָרֵי-מְדוּדִים: (כט) מְגוֹן-אֲבָרְהָם בְּשֵׁם הַרְיָן, מִשּׁוֹם דְּאֵין דְּרָךְ לְמַלַּח עֲלֵיהוֹ מְחַמַּת אָסוּר, מִיָּחָד מְלַחַת דְּלַעֲבָן עֲקִיבִי. וְכַתּוּב מְגוֹן-אֲבָרְהָם, דְּלִפִּי זֶה כְּדִבְמוֹן הִנּוּ דְּאֵין דְּרָךְ לְמַלַּח בְּשׂוֹר עַל-גַּבֵּי הַעוֹר, גַּם עַל-גַּבֵּי הַעוֹר אָסוּר, דְּמוֹכַח מִלְתָּא: וְהַשִּׁיג הַאֵלֶּיהָ רַבָּה עַל זֶה, עֵצֵן שֵׁם, וְגַם הַגְּרִיז, וְלָכֵן לֹא הַעֲפַקְתִּי חֲדוּשֵׁי: